

GEÇMİŞİN AYNASINDA

Hatice Bilen Buğra

© / otukennesriyat

YAYIN NU: 1104
EDEBÎ ESERLER: 436

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-40-58

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

1. Basım: 2015

2. BASIM

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

Koşuyolu Mah. Mahmut Yesari Cad. Nu: 76 • 34718 Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 546 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Çınar Matbaacılık

Baskı: Ötüken Neşriyat A.Ş.

Koşuyolu Mah. Mahmut Yesari Cad. Nu: 76
Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 546 03 50
Sertifika Nu: 49269

İstanbul - 2026

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

İÇİNDEKİLER

Kabul Günü/ 9

Yuva Kurmak/ 21

Gitmek/ 33

Kıskançlık/ 47

Boşanma Haberi/ 68

Geçmişin Aynasında / 83

Kabul Günü

ODAYA GİRERKEN, “Konuşmanızı böldüm,” dedi Zerrin özür dileyen bir sesle: “Çocuklardan yakamı kurtaramadım ki!”

Hemen yanı başındaki ev sahibi, “Hepimiz geçirdik o günleri,” dedi, hâlden anlayan bir tavırla, sonra da hafifçe öne geçirdi konuğunu: “Devlet meselelerini hâletmiyoruz ya; bıraktığımız yerden devam ederiz gene.”

Sesteki yumuşaklık Zerrin’in çekingenliğini gideriverdi; ev sahibinin yönlendirdiği yana çevirdi yüzünü. Pencere önündeki yüksek arkalıklı geniş kanepede tek başına oturan yaşlı bir kadının, bir eliyle minderi pat patlayarak kendisini yanına davet ettiğini gördü. Gözleri sanki uzun zamandır görmediği bir yakınına görmüş gibi ıslıl ıslıl parlıyordu.

İçini bir sıcaklık kapladı Zerrin’in. Hiç nazlanmadan yürüyüp kadının yanına oturdu. O sırada ev sahibi, koltuklardaki yerlerini çoktan almış konuklarına; “Tanıştırayım,” dedi yüksek sesle; “Zerrin Hanım! Bizim üst kata taşınan yeni komşumuz.”

Bahçenin serinliğine açılmış penceredeki desenli tülün bahar esintisiyle yüzüne doğru savrulan kıvrımları arasından yaşını kestiremediği bir ses, “Hoş geldin, kızım,” dedi dostlukla: “Aslında bizim sana gelmemiz lâzımdı, ama...”

Yuva Kurmak

ODANIN tavanında menevişler oluşturan pembemsi ışı-
ğa bakıyordu Salih Aga. Günün bu en mahmur saa-
tinde, tütsü dumanları gibi kısalıp uzayan ışık huzmeleri-
ni seyretmek, içini bir hafiflik duygusuyla dolduruyordu.

Yattığı yerde kıpırdamadan uzanmak ve soluk bir altın
alevi andıran ışığın gözbebeklerini okşayışını hissetmek,
çocukluğunun yaz sabahlarının en sevdiği oyunuydu: Her
sabah, yataktan kalkmadan önce, bir süre, sevilen bir eski
zaman şarkısı gibi usulca odaya yayılan bu ışığın kalbini
serinletmesine, bedenini asude bir dinginlikle doldurma-
sına izin verirdi. Seher vaktinin sükûnetini gizil bir ener-
jiye dönüştüren o kısacık anda gerçekleşen bu duygusal
temrin, güne iyi başlamasını sağlardı.

Odayı dolduran yumuşacık ışıktaki, kendini, yeniden,
çocukluğunun o tatlı duygusuna kaptırmak üzereydi ki,
alt kattaki mutfaktan, “Sallanmasana be adam; çorban so-
ğuyor!” diye bağırان karısının sesini işitti. Sesteki huşu-
net, bu efsunlu saatte, usul usul değişmekte olan ışığı,
birdenbire, kararttı.

*

* *

Gitmek

ARKA ODADA günün öğleye doğru ilerleyen saatlerinde, radyo açık; kasası kiraz ağacından, ızgarası bakalit, iki düğmeli, Zenith marka, Art Deco radyodan şarkı söyleyen bir kadının sesi geliyor: “Bir mevsim o yollardan, o yaz bahçelerinden...”

Ses yüksek değil, ama içeri girecek biri, bu kısılmış sesi, gene de daha odaya varmadan duyabilir. Yerde, odanın ortasında, kapağı açık bir bavul; içinde özenle katlanmış birkaç parça giysi. Daha bavula yerleştirilecek yığınla eşya pirinç başlıklı tek kişilik karyolanın üstüne yayılmış vaziyette.

Pencerenin önündeki lake kaplama masa, kullanılmadığı zamanlarda katlanıp duvara yaslanıyor, ama şu an üzeri tıklım tıklım: Yapma menekşelerle dolu küçük bir toprak saksı; içinde kırmızısı solgun hakiki bir gül bulunan uzun boyunlu seramik bir vazo; iki saç tokası, biri ahşap, öteki kemik iki tarak; okunmakta olan sayfa kaybolmasın diye ters çevrilmiş bir kitap; üst üste dizili dergiler, gazeteler; bir sürahi, iki su bardağı, kocaman bir kupa; deniz kabukları ve çakıl taşlarıyla dolu cam bir çanak.

Duvarda çerçevelenip asılmış, biri sepya, öteki siyah-beyaz iki fotoğraf. Sepya olan nişan, öteki düğün töreninden birer kareyi yansıtan bu fotoğraflarda Enise'nin ağa-

Kıskançlık

ŞERİFE NİNE, yüksek, gri bloklarla çevrili sitedeki apartmanlardan birinin zemin katında, küçük bir dairede oturur, ama asıl yaşam alanı, evinin oturma odası değil, bahçedeki çardağın altıdır. Site sakinleri, onu, yağmurlu ve karlı havalar hariç, her zaman, bahçenin en çok güneş alan köşesindeki kameriyede görür. Yaşlanıp buruşmuş, küçülüp ufalmış bu kavruk ihtiyar, günün kendi tayin ettiği her vaktinde, yuvasından çıkan bir köstebek gibi, ışıksız, balkonsuz dairesinden çıkıp gider, her günkü yerine kurulur.

Günün geri kalanında, mor kılcal damarlarla kaplı pörsük yanaklarının ortasından aşağılara doğru uzayıp iyice sivrilmiş burnunun üstüne yerleştirdiği kalın camlı gözlüklerinin altından puslu kahverengi gözlerini sokağa dikip gelen geçeni izler. İyice içeri kaçmış gözlerindeki bakışlar, herkesin hayatını öğrenmeyi arzulayan hastalıklı bir merakla doludur. Bu kupkuru, anlamsız merak, onu besleyen, diri tutan tek duygudur. Yaşayışının tek amacı hâlini alan bu tutkulu eğilimin dürtüsüyle tanışın, tanımasın, önünden geçen herkesi soru yağmuruna tutar:

Sabahsa, “Yolculuk ne yana böyle, erken erken?” diye seslenir; akşamüstüyse, samimi bir arkadaşın teklifsizliğiyle, “Seni gidi elekçi, satışlar nasıldı bakalım? Gene kaç kapı yaptın bugün?” diye sorar.

Boşanma Haberi

HASTANENİN üç yüz beş numaralı odasına girdiği zaman hemşire, içerdeki tek hastaya bir şeyler anlatıyordu. Sırtını yastıklara dayayıp yatağın içinde oturan sağ kolu alçılı hasta, mavi çiçekli penye geceliğinin sol kolunu dirseğine kadar sıvamış, başındaki yemeniyi kulaklarının üstünden geriye doğru bağlamıştı. Boynunda kırmızı bir kurdeleye geçirilmiş bir sarı lira parıldıyordu.

Usulca, “Merhaba”, dedikten sonra aksayan ayağını hafifçe sürüyerek duvar dibindeki boş karyolaya doğru yürüdü Ceyda. Elindeki valizi yere bırakırken de ekledi: “Doktor ameliyattaymış da...”

Kimse bir şey demedi; biraz bozuldu: istenmediği bir yere girmiş gibi hissetti kendini. Tadı kaçmış bir hâlde yatağın kenarına ilişti. O otururken söyleyeceklerini bitiren hemşire dışarı çıktı. Ansızın odaya çöken garip bir sessizliğin içinden, “Hoş geldin, sefa geldin,” dedi kolu alçılı kadın, başını Ceyda’dan yana çevirerek: “On gündür buradayım, ev sahibi sayılıyım; hoş geldin demek de bana düşer.”

Sesinde ve tavrında sıcak, dost bir hava vardı. Hastadan çok misafiriyle laflamaya can atan birine benziyordu. Kış gününün odayı gölgeler içinde bırakan yumuşak ışığında iç rahatlığını yansıtan bir gülüşle,

Geçmişin Aynasında

KİŞ SABAHININ kurşuni ışığıyla dolu mutfakta tek başına oturuyordu Elmas. Az önce, telefonda, eşinin görevi dolayısıyla yurtdışında bulunan büyük kızıyla konuşmuş, sonra da yarım kalan kahvaltısının başına dönmüştü. Bardaktaki çayı soğumuş, yarısı içilmiş renkli suyun içindeki çay talaşları yüzeye çıkmıştı. Bu talaşların şeklinden ve sudaki hareketinden geleceğe yönelik anlamlar çıkaran bir falcı gibi bardağı eline aldı ve baktığı suyun ansızın bir aynaya dönüştüğünü gördü. O aynanın içinde, alışılmışın aksine, geçmişe doğru bir yolculuğa çıktı:

Yola koyulmadan önce, önünde beliren su-aynanın içinde körlemesine, içgüdüsel olarak yol almak yerine, yaşananları kafasında sıraya koymak, önünde değişip duran şeyin ucunu, daha doğrusu başlangıç noktasını yakalamak arzusuyla başını elleri arasına alıp, bir süre, düşündü.

İnsanda içe kapanma arzusu uyandıran bu renksiz günde, kafasını toparlayıp da su-aynaya tekrar baktığı zaman, zihninde yeniden biçimlenen olaylar silsilesinin peşine nasıl düşeceğini, kendi labirentinin içinde kaybolmadan nasıl dolaşacağını, hangi yollardan geçeceğini biliyordu artık.